

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Prolegomena in logicam - Cod. Ettenheim-Münster 276

[S.l.], [17. Jahrh.]

Quaestio 3tia

[urn:nbn:de:bsz:31-129925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129925)

q. 3.

De obiecto Logica.

titulus et
subiecti.
hic obi.

hic subie.

sumuntur saepe
et eodem se.

divisiones obi.
a.

partiale qd.

adequatum qd.

hic dicitur

principale qd.

et subiecti in rigore differunt, ut videtur
est apud Echiū q. 5. proloquij; obiectū enim ē
tota conclusio in agente, vocaturq; subiectū
complexum, v.g. ens homo ē risibilis; subie-
ctū vero est id, quod subijert in conclusio-
ne, ut hō, patet hoc ex Av: primo postmodū
C. 7. sic dicente; tertium est genus subiectū,
cuius affectiones et p se accessiva demonstra-
tio declarat, vocatū hoc subiectū, subiectū
in complexu, hic tamen sumi solent ab aucto-
rib: p eodem se: pro eo, circa quod, tota ali-
qua scia, tanquā circa materiam versat, ut
eius p prietatis et naturam ostendat; ad
clarificationem vero illius huius obiecti proximit,
to primo eius divisiones. prima est, obiectū
dividitur, in partiale sine inadæquatum; et in
adequatum seu totale, partiale obiectū, ē quod
considerat a scia, ita tē ut præter illud scia
aliquid aliud præterea consideret; adequatum
sine quod idem ē subiectū attributionis, ē
illud quod sic considerat a scia, ut præter illud
nihil aliud a scia consideret et oia ad hoc
revertent; sicut a rhetorica tractat oratio
ornata et nihil præterea, quæ vero a scia
considerant oia ad hanc orationem redū-
cunt, et a divisione dividit etiam obiectū
in principale et minus principale, principa-
le ē obiectū in adequatum, quod est nobilita-
tissima pars in aliqua scia respectu aliorū
particularium obiectorum, sicut in meta

physica Deus; quia quae est nobilior angelis
 et ceteris oib: quae sunt obiecta partialia
 metaph: minus principale quod dicitur magis
 principali quo ad dignitatem. Deinde si prole
 res in obiectum propinquum et remotum: remotum
 est, id cui applicat obiectum; propinquum est quod propi
 ne considerat a se; sicut rhetorica versatur cir
 ca orationem, remitte autem circa res oib: quib:
 applicat oratio. Ultimo obiectum adequatum di
 vidit in materiale et formale obiecti, materia
 le obiecti, est res de qua fit se; formale est
 ratio formalis, obiecti materiales, dividitur in
 rationem formalem et rationem formalem sub
 qua, ratio formalis quae est essentia uel proprietates pp
 quam seia considerat obiectum materiale. Ratio
 formalis, sub qua, est scitabilitas sub qua subiectum
 formale terminat seia, et nihil aliud est, quam
 modus quo versamur circa obiectum facti; quod ex
 plis si te interrogarem quid uides. R. v.g. uideo
 pomum, si ulterius pergerem, quid uides in pomis
 dulcedinem an amaritatem, responderes uides es
 licet non dulcedinem. Et si quærere quomodo
 uides pomum responderes, quatenus color est uisi
 bilis eadem ratio est in seia, si enim quæreres
 quid considerat seia respondeo obiectum materiale
 v.g. Deum corpus, materiale est. et si quid consi
 derat seia in hoc obiecto materiali, R. certam ali
 quam perfectionem. v.g. in Deo quod sit ens. Et si
 si quæreres quomodo considerat hanc perfectionem quae
 est in obiecto materiali. R. sub tali scitabilitate id est

minus princip
 tale qd.
 disto p.
 remotu qd.
 propinquu qd.
 disto qd.
 adequati?
 mate qd.
 forte qd.
 et illig qd.
 ead fontis q.
 ratio formalis
 sub qua.
 Exempla.

videre
 omni
 subiecta
 is: sub
 obiectis
 systema
 subiecti
 non tra
 ubi est
 ab aucto
 tota ab
 uer sa q
 at: ad
 pmo
 obiectu
 n: et in
 u: quod
 ad seia
 quatum
 onis, et
 abter illu
 a ad hoc
 y oratio
 a a seia
 E reu
 i obiectu
 pmo
 nobilita
 licet
 meta

Sub recto illo modo quo fita tendit in obiectum
 dum forte quod. eorum obiectum materiale est res
 ut equus, obiectum formale quod est aliqua natura
 seu effectio quae considerat cum obiecto materiali
 ut si in equo consideres hanc effectum quod fit ad
 omnia alia effectum: v.g. immutabilitate. obiectum
 formale sub quo, est modus quidam obiecti fortis quod,
 omne enim obiectum est aliquo modo obiectum et
 scibile: est aliquo modo scibile, sicut etiam anima
 est forma huiusmodi sed non est ad modo forma non
 enim est forma ut separata est sed ut unibi
 hic est cum corpore ita quod obiectum forte quod
 sub aliquo modo, est obiectum. forte enim motus dicitur
 obiectum forte quod vel sub quo, provenit ad
 conditiones obiecti adequati et proximi non
 de hoc solo nobis deinceps erit sermo, primam
 enim est, obiectum de esse unitate univoca
 vel saltem analogam quia fita simul unitate
 ad obiectum l. e. posteriorum l. 28. 2da de nec
 latius nec minus patere quia fita et quid quid in
 fita tendit de ad hoc obiectum referri vel tanquam
 quam pars vel tanquam principium vel tanquam
 aliquid habens relationem ad obiectum quia obiectum
 est id quod applicat ad meta: l. 2. 3da
 ut per obiectum fita distinguatur a reliquis fitis
 et meta: l. 1. 4ta ut in dicitur illius causa
 principium et meta: l. 1. atque non
 conditionem nulla de esse. 5ta. non est ne
 esse ut adequatum obiectum prae dicitur de ore in
 illa fita in recto sed significat ut prae dicitur in obiecto
 quo, ut si dicam; prae dicitur sunt materia

obiectum materiale quod
 forte, modo.

obiectum forte sub
 quo.

obiectum forte quod
 dicitur quod.

considerandum obiectum
 adequatum et
 proximum.

2a.

3a.

4ta.

5ta.

modi differendi. praemittit qd aliter loquentur
si logica sumat secundum se aliter si tantum sumat
logica fr. praemittit qd tantum sumat esse
De obiecto logicae docentis.

Secundo
de logica
docentis.

Articulus primus.

Utrum debeat obiectum demonstrationis
in logica et ob. adaequatum

Saborella c. 12. de natura logicae putat pprie
loquendo nullum idem in logica subiectum demon-
strationis, sed contra est quia ubi sunt demon-
strationes ibi debet esse subiectum demonstrabile
sed in logica sunt omnes ergo. probat m. quia
de demonstratione ostendit quod pariat finem
de syllogismo topico quod pariat opinionem
at obicit Saborella prius quod est finis lo-
gicae, non est obiectum logicae, sed operationes
mentis sunt finis logicae ergo si obiectum
distingueret m. quod est finis logicae non est
obiectum logicae, etiam quod finis est conuulit
etiam alium respectu negat. operationes autem
mentis sunt finis logicae distinguuntur sicut di-
rectas negat, ut iam sunt directa conuulit
dicit. sicut domus ut habitabilis est obiectum anti-
peditationis est ut ante facta est est finis habitus practici
non habitus practici tunc eandem re proprie qd regant,
de ut fieri potest, et qd fine ut facta e.
Obicit eto illa tantum habet obiectum semper quoniam. ob 2
finis est sine, sed logicae finis non est sine sed differere
verbis. probat m. logica non est pura speculatione qd
illius finis non est sine, s. ad maiorem illa tantum R7

ob. 10.
finis logicae.
R7

ob 2
R7

q. 3. A. 1. Ut: detur tunc demonstris in logica et ob: adaequatu

hinc e. per
mag. finis logica

tant obiectu bonis, quoru finis sine p. p. mag
sine ultimus est scire. concedit illa tantu tant
quoru ultimus finis e scire negat esse autem ut
finis logica finis non e sine extamen propi
mus quod sufficit.

detur putat
dari
tunc adaequatu

Secundo C. 1. q. 3. proloquij circa concludere q.
putat non dari obiectu adaequatu in seijs di
ctis perperam queri in totali scia quod non
sit subiectum illius scie fundamentu illius e
quia putat obiectu adaequatu ee illud quod
in oi conclusione subiectu attributionis illud quod
non quidem in oi conclusione subiectu sed tamen
est tate quod ad quod oia referuntur sed nam vi
dimus subiectu adaequatu et attris. y eadem
sumi nam ex coi non est necesse ut obiectu
scie totalis sit subiectum in oi agere sed sit
sit illud cuius gratia oia in illa scia con
siderantur.

Articulus 2. d. 1.

Utrum ens ratis obiectiuu sit
logica subiectum.

hinc. 10.

Dicendum primo contra Iordaniu citatu eo a Coni
inbndens. q. 3. ar. 2. p. p. mag ens ratis obie
ctiuu e. d. totam suam latitudinem non ee
obiectu logica, sic Coniobri: ibide Tolety, For.
in meta: Subtilla c. 18. de natura logicae
p. b. quia obiectum sic sumptum complectitur
entia rationis grama ut ee generis ma
culini, Rhetorica, ut ee tropu, de quib.

pbatio.

logica non agit faceret enim contra ista
oppositam obiecti, nam obiectum exuberat
solum. Dicendum est contra Gaunellu c. 3.
de Geom'is dominica tota q. 5 proemij, ens
ratiis obiectum, ynt genus est tantum ad
entia entis logica sine modo differendi ut
est dirigibilis y ens ratiis logicum non ee
obiectum logicae p'bat, primi quia entis ratiis
deest quaedam conditio obiecti non enim tractat
huius entis ratiis cause et proprietates, deest
item secunda non enim oia referunt ad ens
ratiis que tractant in logica ergo non est
obiectum logicae p'bat antecedens, quo ad quatuor
conditionem principia logica sunt, quae sunt
realiter eadem univalentis sunt, eadem inter
se, item quicquid realiter dicit de superiori
dicit de contento suo illo, passiones logicae
sunt parere nem, fiam y sed hae prin-
cipia et passiones non sunt entis ratiis
ut obiectum quid est, non istae passiones
et principia sunt quid reale, nihil autem re-
ale potest convenire entis ratiis, sed p'bat
y obiectum logicae et ee illud quod dirigit
sed ens ratiis non dirigit y regulas logicas
ergo p'bat in quia antiqua faboremus ens
rationis possunt fieri modi differendi et di-
rigi y principia logica ergo es ratiis non ee
illud quod dirigit in logica, dicit saltem ens
ratiis est illud quod dirigit modum differendi.

Primo 2.

Pratio

principia
logica

Ab: 2.

R

q. 3. ar. Ut ens obiectivum raris sit nota logica.

q^o motu differendi est obiectum quatenus
distinguitur est per ens raris logicum sed
contra est quod motu differendi melius di-
rigat p^r p^rincipia et regulas reales quam p^r
ens raris ut magis patebit in solutione
arguere. Obicitur primo a Solto ubi supra
ens raris predicatur de vob: que sunt in logica
atq^{ue} ita nota continetur sub ente raris ens
ens raris est obiectum p^robatur ante: quia ens
raris dicitur de fultio genere, sicut p^r h.
primo si hoc argumentum valeret sequeretur
passiones obiecti e^{ss}et ipse obiectum quia pas-
siones obiecti predicatur de vi eo de quo p^robatur
est ipse obiectum. Respondetur edo. negando e^{ss}
raris predicari de vob: non enim predicatur
de definitione, divisione, agone hanc enim
cum sint operationes intellectus non sunt entia
raris sed realia. Obij: edo illud e^{ss} obiectum
logicum p^r quod logica differunt ab alijs:
scilicet sed differunt p^r tractatione entis raris q^o
p^robatur m. quia nisi differret p^r ens raris tunc
posset dici vera realis quod falsum e^{ss} dicitur vni
non realis sed tantum serminalis. Respondetur
minorem ad probationem, negat falsum e^{ss} logi-
cum esse non realium ad rationem respon-
dentem. reale impliciti dicitur primo quatenus reale
opponit sermone qui significat re: edo qua-
tenus reale opponit nichilo. logica q^o quatenus
est facta de sermone non de re significata

ob. 6.

q

ob. 7.

q

reale p^robatur

Ut: *Ens* ratio obiectum sit subiectum logica, 19.

per sermone non e quide realis ut res oppo-
nitur sermone et conceptui, e tamen ab-
soluti realis quia conceptu opponitur nihilo.

Obj: 3tio ab alijs. *Ans* q. meta textu.

Obj: Dicente metaphisica et dialectica versari
circa de ens sed non versari circa de ens
ut res e qd ut quid rationis e. *R. Ans*: ibi
totum illud parte logicam et sensum esse
logicam versari circa de ens partibus dis-
serendo metaphisica autem scientificis logi-
stien apparentor. Obj: Et omne scribibile q.

tenet ad aliqua forma, ens ratio logicum e
scribibile ergo pertinet ad forma sed non nisi ad
logicam q. primo maiore esse vera de
scribibile tractari non de obiectum. *R. Ans*: ens
ratio logicum pertinet reductivum ad metapha
quia est umbra entis de quo tractat me.

Ans: 3tio *R. Ans* posse tractari a logico non
ut obiectum sed ut aliquid ex eo consequens
quatenus possumus conipere terminis extrin-

secas quib: terminamur res subiacentes spe-
rationis illius esse aliquid obiectum in re.

Obj: 5to. oia obiecta partialia que tractantur
in logica, sunt entia ratio ergo etiam totale.
R. Ans: negando antecedens non ratio, dimisio
Animo non sunt entia ratio. Dices tamen
ois modis differendi constat subiecto et predicato
sed tunc sunt entia ratio. *R. Ans*: quod modis differendi

q. 3. # 2. ut ex tali obiectum fit subu loga.

Dubium

constat p̄dicato et subiecto quo id est con-
ceptu quo predicamus et subiicimus, non autē
predicato et subiecto quod, id est ne predicata
et subiecta nec etiam ut haec res ē affecta
ente r̄ais. Dubium hic ē. utrum ens r̄ais
saltem sit illud quod dirigit obiectu logi-
ce videt̄ enim quod sic quia entia r̄ais
sunt id ē ad quas respiciendo dirigimus
modos differendi q̄ p̄soluty anteq̄: det̄io
enim dirigit ex eo quod constat genere et
diffic̄a quatenus sunt forma obiectiva, syllo-
gismy dirigit p̄ Barbara Cel: sed haec sunt
entia r̄ationis, sed contra ē tunc aliquid
est dirigibile sine ente r̄ais quando ante
illud subiacet errori sed op̄es logica p̄p̄a
sunt bene vel male fieri anteq̄a fiat ens
r̄ais ergo in illo p̄viri debent esse dirigi-
biles ab aliquo reali quod p̄cedit ens r̄ais
p̄vobat. m. si dicam hō ē aut r̄ationale
faciendo hanc op̄em nihil cogito de ente
r̄ais et t̄n potuiform errare q̄ hoc tem-
pore debuit fuisse reale dirigens, p̄vobat
baty edō duo sufficiunt ut operatio logica
dirigat̄, primo p̄ceptu logicu, edō
veritas mat̄riae cui applicat̄ modus differ-
endi, utraq̄ haberi p̄sunt sine ente r̄ais
ergo ens r̄ais non dirigit p̄vobat. m. De ma-
teria constat, de p̄ceptis p̄vobat, p̄cepta
definitionis sunt, ut significet̄ ne qua

est genus: et differentia que e essentialis
 rei, sed hoc et similia praecepta sunt realia
 ut patet ex praeceptis definitionis: definitionis agens
 a Forse: in institutionibus: allatis. Ad ungu
 negatq antec: quod respiciamus entia ratio: K2
 tanquam ideas dirigentes, ad probatione R
 negando definitione consistere genere et diffia qua
 tenus sunt entia ratio sed quatenus sunt con
 ceptus qui significant essentia rei, ad Barbara
 Cel: q. illa n e noia idea intentionis sed
 significare varias species connexionu realis
 ita ut dicere syllogismu e in barbara nihil
 aliud sit, quam dicere illu e in tali conn
 xione reali, v.g. quod vib: contentis subme
 dia termino infit maioris extremu et vib: un
 tentis sub minori infit medij terminus reali
 ter.

Articulus 3us.

Quod modus differendi sit obie:
 In logica.

Dicendum primo: obiectu materiale ppinquum Dic: 10.
 logica esse modu differendi quatenus est
 aliquid commune ad definitione In senso, onze
 sic For: et Conintu: ex pr. probatq quia illud p. h. d. c.
 est obiectu materiale, cui inest ratio for: obte mate q.
 realis quae, sed modo dicitur inest ratio realis
 quae ut patet ex sequenti yelusione y.
 dixi ppinquum quia non obstat dari aliud

q. 3. #3. ~~de~~ quid modus diffi sit oba logica.

materiali remota circa quod uerget
ipse modus diffi cum enim de ob. reb.
possimus differere potius & obiecto
remoto sine & obiectis ipsius ob. ponere
ob. res. dicendum 2do ob. forte quod,
Et modus diffi ut patefari ignoti ex
notiori, adeoq. ratio fortis quae e ma-
nifestatio ignoti & aliquid notius, propter
quia illud est ob. forte quod cui con-
ueniunt ob. eades ob. adaequati sed
modo diffi quatenus e manifestatiuus
conueniat ob. eades q. primus enim
est unum quid. quia pt definiiri, 2do oia
quae tractat in logica ad illu referunt
ut manifestu e nom, unicia praedica-
menta tractat p. ob. m. ut cognoscimus
naturam coordinatis, et praedicationis quae fit
p. modu differendi, de p. de p. angis for-
tiorum specis enunciatis, tuncna pars ex qua
componit primigra uero dii de oi et dii de
nullo, conueniunt modis et figuris in quibus
differentiis fit, p. mixtates porere fia opem,
conueniunt p. ob. modis differendi, 3do
p. modu differendi quatenus p. ob. a notiori
ad ignotum illiq. ad unigra ratio formalis p. ob.
quae differt logica ab ob. p. ob., quia nulla
reliquaum unigra modu diffi quatenus
pt dirigi p. regulas logias.

Di. 20

phus

conco.

4

da.

24.

Dicendum 3°. ratione fortiori sub qua est
 quatenus modus diffi est dirigibilis, & p^ocepta
 et principia realia logica, probat quia in uno
 quoy habitu practico obiectu considerat ut for-
 bile et regulabile ab habitu p^o principia p^osa
 p^o illius habitus, hinc enim dicit S. Tho.
 2^a 2^e q. 1. ar. 3° idem esse subiectum principi-
 orum et habitus ergo etia in logica modus
 diffi erit obiectu quatenus est dirigibilis per
 regulas et p^oia realia logica. Obij: primo
 dicitur et est prius scia modus diffi a p^oior
 scia logica unq non est obiectu probat M. quia
 quid dat diffia et est prius illa quod contradit
 p^o diffia sed logica p^oit in una specie p^o modus
 diffi q^o deberet esse prius, s. ad M. obiectu et
 est prius, distinguitur natura possibilitatis, unedo,
 natura existendi, negat, huc e obiectu e p^osi-
 sibile cognosci antequam existat, habitus p^o-
 cticus, sed n^o p^o existere realit nisi efficiatur
 ab habitu practico, ad probatione M. R. quod ob-
 iectu del scie diffia etia natura possibi-
 latis a p^o huc quod realiter prius existat,
 sed obij: obiectu scie et est propriu scie
 sed modus diffi non sunt propriu logici q^o p^ois.
 obij m. quia alie scie etiam faciunt syllo-
 q^o p^ois. s. negando. m. ad probatione dicit
 alia scie facere modus diffi benefici

Dic. 3.

Obij.

ob. 1°.

R

ob. 2°.

R

Q. 3. A. 7. Quod modus dicti sit obiecta logicae.

logicae non suo, et nihilominus hae syllabae
eius proprie logicae, non sicut eque communis.
datus ad huc e. dicitur, ita syllabae munda datus
alij. Scilicet sunt adhuc logicae non quidem
ratione materiae, sed ratione formae. ob
hoc. 3. et modo dicti n. distere logica
a rhetorica, et poetica, nam rhetorica tractat de di-
visione, definitione, syllogismo; poetica de deseri-
ptione. R. cum contrariis negando, ad prohibitionem
R. distinguendo, nam rhetorica et poetica versan-
tur circa unam definitionem, quatenus possunt
et loci amplius et apte ad motum et lau-
dationem, logica vero quatenus sunt mani-
festatione ignota. Dicendum igitur: logicae
Aristotelicae obiectum est argumentum, ita Eticus
q. 5. ar. 1. probat ex hoc, quia tractavit de
omnibus speciebus argumenti, quod non fecisset si non
illa habuisset per obiectum. Dicendum 6. logicae tra-
ctare proprie de modo dicti mentali, de vocali
autem et scripto q. acci: sic Tholetus q. 5. cor:
prima, quia modus dicti mentalis est et se divisi-
bilis, potest enim bene vel male fieri ex sua na-
tura, modus autem dicti vocalis et scriptus
conspicitur tota suam vim a mentali, et possunt
bene vel male fieri n. ratione sui praesens, sed
ratione mentalis. Ultimus dicitur logicae
non tractare de methodo, quatenus distinguitur
a definitione divisione, ratione, tanquam de obiecto

ob. 3.

dic: 94

prob.

dic: 6. 5

dic: 96